

BARBARA BROEKMAN

Textiel *om aan te raken*

Textiel en Barbara Broekman, daar is geen speld tussen te krijgen. Al vanaf het begin werkt de Amsterdamse kunstenaar ermee. 'Het doet een beroep op je tastzin.'

FOTOGRAFIE *Gert Jan van Rooij*
FOTOGRAFIE PORTRET *Ellen Pronk*
TEKST *Ellen Leijser*

WIE IS BARBARA BROEKMAN?

Barbara Broekman (Amsterdam, 1955) is beeldend kunstenaar. Ze volgde de specialisatie textiel op de Gerrit Rietveld Academie en het Master of Arts-programma aan het California College of the Arts in Berkeley, Amerika. Haar werk is opgenomen in de collectie van het Stedelijk Museum, het Textielmuseum Tilburg en diverse bedrijfscollecties. Twee grote werken van Broekman zijn tot en met 31 augustus te zien op ZomerExpo 2014 in het Gemeentemuseum in Den Haag. barbarabroekman.nl

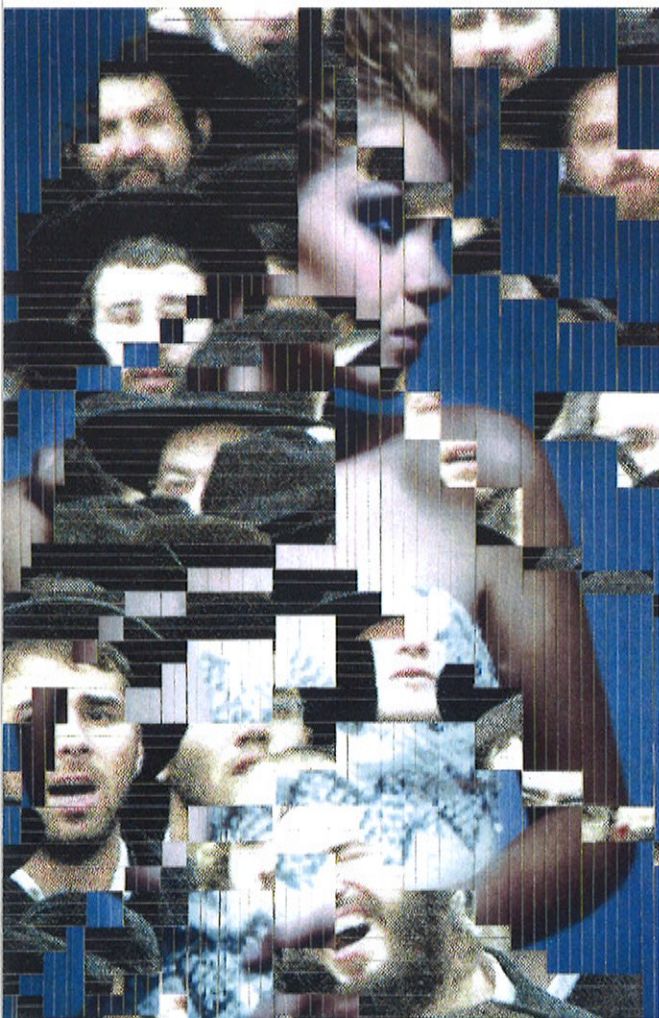
Broekmans atelier in Amsterdam. Links assistent Sophie van der Salm en rechts staat Barbara Broekman zelf. **Rechterpagina:** Detail 'Engeland', 58 x 58 cm, uit 'Mijn stad: een feest van verscheidenheid' (2012). Een gigantisch vloerkleed waarop alle 179 nationaliteiten die Amsterdam feit verlegwoordigd zijn. Te zien in de Schuttersgalerij Amsterdam.

‘Met kunst kun je spirituele ervaring oproepen’

Textiel tuttig? No way! De geweven en geborduurde kunstwerken van Barbara Broekman (58) zijn verre van dat. In haar atelier in Amsterdam-West spreekt ze er met passie over: ‘Textiel is verbonden met het leven van alledag. Het is van alle tijden en culturen. Het is universeel. Het gaat wat mij betreft over scheppen. Het is zacht en doet een beroep op je tastzin. Textiel is mijn basis, mijn bron. Maar het is geen doel op zich. Voor mij is het een middel om mijn verhaal te vertellen. Ik heb vanaf het begin het gevoel gehad dat ik met textiel moet werken. Net zoals een schilder zijn verft heeft.’

Decennialang is er meewarig naar textiel gekeken. Broekman glimlacht: ‘Dat vrouwengedoe, dat kon niets wezen... Ik heb me daar nooit iets van aangetrokken, al heeft die bevooroordeeling me wel beperkt. Gelukkig is dat tegenwoordig anders. Daar ben ik heel blij mee. Ik vind het fijn dat er nu weer aandacht is voor het maakproces, het ambacht en het vakmanschap. Ik denk dat die liefde voor het creëren terug is, omdat we zo overspoeld worden door informatie en beelden. Er is behoefte aan een menselijke maat en dat zit heel erg in textiel. Je moet er veel geduld voor hebben.’

Vrouw met een missie

Broekman wil dat zoveel mogelijk mensen getriggerd worden door haar kunst. ‘Ik vind het enorm belangrijk dat kunst begrepen kan worden door een groot publiek. Dat mensen die er niets van weten ook geraakt worden. Ik vind het irritant dat er veel kunst is die alleen toegankelijk is voor een inner circle; dat je de taal moet spreken omdat je anders buitengesloten wordt. Ik geloof juist dat je zoveel mogelijk mensen erbij moet halen en zie dat als mijn missie.’

Ze blaast de rook van haar sigaret uit, kijkt indringend en zegt: ‘Ik vind kunst heel belangrijk. Als je iets moois ziet, overstijgt je jezelf even. Hoewel ik totaal niet gelovig ben opgevoed, vind ik dat nader tot God komen. Met kunst kun je dat speciale gevoel, een soort spirituele ervaring, oproepen.’ Dat verleiden doet ze met glanzende stoffen, heldere kleuren, grote formaten en bekende foto’s. Een ladekast in haar atelier puilt uit met plaatjes. ‘Ik gebruik bestaand beeldmateriaal, veelal foto’s uit tijdschriften en kranten.’ Ze grijnst: ‘Bij de dokter scheur ik stiekem bladzijden uit de tijdschriften. Maar vaak weet ik nog niet wat ik ermee wil. Soms wordt het pas jaren later een onderwerp.’ Ze pakt een oude zwart-witfoto van haar dochter Laura op drie-jarige leeftijd. Het meisje is in haar blote billen gefotografeerd terwijl ze tegen de reling van een balkon hangt. Op de achtergrond bomen die vol in het blad staan. Het is een bijna ontroerend

tijdsbeeld. 'Lang wist ik niet wat ik er mee moest. Hij heeft jaren in een la gelegen.' Ze wijst op een groot doek in haar atelier. De foto van tientallen jaren geleden is opgeblazen tot manshoog formaat. Het zwart van de afbeelding heeft Broekman een prachtig grijsblauwe tint gegeven en door het wit lopen sporen van beige. 'Dit werk zegt veel over het maakproces. Hiermee laat ik het vakmanschap van borduren zien. Van heel dichtbij lijkt het wel een ruig landschap.'

Persoonlijke ervaringen

In haar werk spelen vrouwen vaak de hoofdrol. 'In het begin van mijn carrière was dat totaal niet zo. Ik ben opgeleid in de Bauhaus-traditie, waarbij je uitgaat van vorm en functie. Maar ik miste steeds meer de persoonlijk emoties in mijn werk. Ik ben figuratie gaan aanbrenge en, toen ik moeder werd, expliciet vrouwen. De positie van vrouwen als thema spreekt me erg aan.'

Ze vertelt hoe de serie Moeder en Kind is ontstaan. 'De moeder-kindrelatie is eigenlijk de enige onvoorwaardelijke liefdesrelatie. Met je partner maak je voortdurend de balans op. Komt er genoeg uit, stop ik er genoeg in, stopt de ander er genoeg in? Er is altijd een afweging: is hij of zij het waard? Bij een kind is dat niet. Daar is sprake van onbaatzuchtige liefde. Ja, ik werk altijd met een heel persoonlijke insteek, maar die ervaringen zijn wel altijd gekoppeld aan universele thema's als hoop, verlies, verdriet.' Voorwaarde is wel dat Broekman zelf eerst geraakt moet worden door een foto uit een krant of tijdschrift. 'Ik ben absoluut maatschappelijk geëngageerd, maar ik heb niet de intentie om de wereld te veranderen. Ik zoek naar manieren om het verhaal opnieuw, op een andere wijze, te vertellen.'

Ze laat haar werk borduren in een atelier in India. Door mannen. 'Ironisch hè? Er komt geen vrouwenhand aan te pas', lacht ze. 'Borduren is daar een heel eerwaardig beroep.' Het geweven werk komt tot stand in samenwerking met het Textielmuseum in Tilburg. Barbara werkt het liefst met reusachtige formaten. 'Omdat je dan gedwongen wordt te kijken. Je kunt er niet omheen. Pas dan kun je bepalen of je wel of niet verder wilt kijken. Je kunt ook in- en uitzoomen. Van dichtbij is het echt anders dan van veraf. Dat vraagt om een actieve houding van de bezoeker, dat vind ik leuk.'

Ze maakt ook veel werk in opdracht, bijvoorbeeld voor het nieuwe Paleis van Justitie en het Antoni van Leeuwenhoek ziekenhuis, beide in Amsterdam. Het kunstproject met een speciaal plekje in haar hart is 'Mijn stad: Een feest van verscheidenheid' in de Schuttersgalerij Amsterdam. Het is een veertig meter lang tapijt waarop alle 179 nationaliteiten die onze hoofdstad telt, vertegenwoordigd zijn. Uit elk land heeft Broekman een typerend detail gevangen in textiel, zoals Belgisch kant en een Turks tapijt. Als bezoeker mag je er gewoon overheen lopen. Het is mooi om te zien hoe bezoekers op zoek gaan naar hun vaderland. 'Toen ik er laatst zelf weer was, ontmoette ik een vrouw uit Colombia. Ze zei: 'Elke week loop ik door de Schuttersgalerij en dan ga ik altijd een paar minuten op mijn land staan.' Dat ontroerde me. Zulke ontmoetingen ervaar ik als een cadeau.'

Van boven naar beneden: Geweven wandbespanning en tapijt met afbeelding Samson en Delilah van Peter Paul Rubens (2009 - 2013) sieren de vergaderzaal van het Paleis van Justitie in Amsterdam. Wandkleed 300 x 600 cm, vloerkleed 800 x 1000 cm. Laura (2007 - 2012) uit de serie Mijn Familie, handgeborduurd, 205 x 155 cm. Een detail van handgeborduurd schilderij 'Juno strooit haar schatten over de stad Venetië' (2009 - 2013) dat hangt in het Paleis van Justitie. **Linkerpagina, boven:** 'Joke, Laura, Else' (2010) uit de serie Mijn Familie, handgeborduurd, 164 x 237 cm. De drie belangrijkste vrouwen in Broekmans leven: moeder Joke, tweelingzus Else en dochter Laura. **Onder:** Nr. 9, Laura (2005 - 2007) uit de serie Vrouw 1 t/m 10. Geprint en gevlochten canvas, 225 x 118 cm.

